



Finanšu ministrija

Likuma
«Par valsts budžetu 2024. gadam un
budžeta ietvaru 2024., 2025. un
2026. gadam»

Paskaidrojumi

SATURS

Saīsinājumu saraksts	5
I. BUDŽETA IETVARŠ 2024., 2025. UN 2026. GADAM	7
1. Makroekonomiskās attīstības apraksts	7
1.1. Ārējā ekonomiskā vide	7
1.2. Latvijas tautsaimniecības attīstība	9
1.2.1. Tautsaimniecības nozaru attīstība	10
1.2.2. Inflācija.....	20
1.2.3. Nodarbinātība un bezdarbs	23
1.2.4. Iedzīvotāju ienākumi	25
1.2.5. Ārējā tirdzniecība un maksājumu balance	28
1.2.6. Investīcijas.....	35
1.3. Makroekonomisko nelīdzsvarotību uzraudzība ES.....	38
1.3.1. Pārmērīga makroekonomiskā nesabalansētība un Padziļināto izpētes ziņojumu izstrāde	39
1.3.2. Latvijas ekonomiskās situācijas novērtējums 2023. gada AMR un iespējamās tendences 2024. gada ziņojumā	40
1.4. Makroekonomiskās attīstības scenārijs	41
1.5. Jūtīguma analīze	44
1.5.1. Pesimistiskais scenārijs	44
1.5.2. Optimistiskais scenārijs	46
1.6. Iepriekšējo makroekonomisko prognožu izvērtējums	48
2. Fiskālā politika	51
2.1. Vidēja termiņa strukturālās bilances mērķu noteikšana.....	54
2.1.1. 2024., 2025. un 2026. gada strukturālās bilances mērķi	54
2.1.2. Koriģēto maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu noteikšana.....	57
2.1.3. Uzkrāto bilanču starpības	61
2.1.4. Vidēja termiņa strukturālās budžeta bilances mērķu salīdzinājums.....	62
2.1.5. Vispārējās valdības sektorā klasificēto kapitālsabiedrību faktiskā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci un parādu	62
2.2. Vispārējās valdības budžeta galvenie fiskālie rādītāji.....	63
2.2.1. Vispārējās valdības budžeta struktūra	63
2.2.2. Vispārējās valdības budžeta balance	64
2.2.3. Atbalsta pasākumi krīžu seku mazināšanai	70
2.2.4. Budžeta prognožu salīdzinājums ar aktuālajām EK prognozēm.....	71
2.3. Vidēja termiņa budžeta prioritārie attīstības virzieni	72
2.3.1. Politikas pasākumi vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu īstenošanā.....	75
2.3.2. Finanšu resursi vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu īstenošanā	82
2.4. Pašvaldību finanšu izlīdzināšana.....	88
2.5. Informācija par ministriju padotībā esošām no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm.....	88

3. Ieņēmumu, nodokļu atvieglojumu (atlaižu) un nodokļu parādu summas analīze	90
3.1. Nodokļu politikas aktualitātes	90
3.2. Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi	92
3.2.1. Tiešie nodokļi	93
3.2.2. Netiešie nodokļi	96
3.2.3. Pārējie nodokļi	104
3.3. Valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumi	106
3.4. Pašu ieņēmumi un ārvalstu finanšu palīdzība	107
3.5. Nodokļu atvieglojumu (atlaižu) un nodokļu parādu summas	108
3.5.1. Nodokļu atvieglojumi un atlaides	108
3.5.2. Valsts ieņēmumu dienesta administrēto kopbudžeta maksājumu parādi	113
4. Valsts parāda, aizdevumu un galvojumu finansiālo saistību kopsavilkums	115
4.1. Valdības parāda attīstības tendences vidējā termiņā	115
4.2. Valsts budžeta aizdevumi un aizdevumu atmaksas	118
4.3. Valsts galvojumu saistības	119
4.4. Valsts saistības kredītu garantijām, ko izsniedz akciju sabiedrība “Attīstības finanšu institūcija “Altum””	120
<i>Budžeta ietvara I. nodaļas pielikumi</i>	<i>123</i>
II. VALSTS BUDŽETS 2024. GADAM	143
5. Valsts budžeta likuma struktūra un izdevumi	143
5.1. Valsts budžeta izdevumu politikas izmaiņas, izdevumu pārskatīšanas un prioritāro pasākumu kopsavilkums	143
5.2. Eiropas Savienības politiku instrumentu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu plānošana valsts budžetā	151
5.3. Izdevumu politikas virzību un izdevumu atbilstoši funkcionālajām un ekonomiskajām kategorijām kopsavilkums	153
01. Valsts prezidenta kanceleja	161
02. Saeima	166
03. Ministru kabinets	170
04. Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	186
05. Tiesībsarga birojs	191
08. Sabiedrības integrācijas fonds	196
09. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	208
10. Aizsardzības ministrija	212
11. Ārlietu ministrija	239
12. Ekonomikas ministrija	254
13. Finanšu ministrija	297
14. Iekšlietu ministrija	349
15. Izglītības un zinātnes ministrija	419
16. Zemkopības ministrija	498
17. Satiksmes ministrija	547
18. Labklājības ministrija	583
19. Tieslietu ministrija	694

20. Klimata un enerģētikas ministrija	754
21. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	769
22. Kultūras ministrija	821
24. Valsts kontrole	867
28. Augstākā tiesa	872
29. Veselības ministrija	877
30. Satversmes tiesa	928
32. Prokuratūra	933
35. Centrālā vēlēšanu komisija	939
46. Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi	947
47. Radio un televīzijas regulators	954
62. Mērķdotācijas pašvaldībām	961
64. Dotācija pašvaldībām	970
74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums	973
5.3. Pielikumi. Izdevumu politikas virzienu un izdevumu atbilstoši funkcionālajām un ekonomiskajām kategorijām kopsavilkums	985
5.4. Valsts budžeta investīciju projektu finansēšana 2024. gadā	997
5.4. pielikums. Likumā “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam” plānotie izdevumi investīcijām	1020
5.5. Valsts budžeta ilgtermiņa saistības 2025., 2026., 2027. gadam un turpmākajiem gadiem	1046
6. Grozījumi tiesību aktos	1049

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AMR	Agrās brīdināšanas mehānisma ziņojums/ <i>Alert mechanism report</i>
ANM	Atveseļošanas un noturības mehānisms
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
APP	Atvasināta publiska persona
AS	Akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ĀFP	Ārvalstu finanšu palīdzība
BAC	Bērnu aizsardzības centrs
CEF	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ČAES	Černobiļas atomelektrostacija
ECB	Eiropas Centrālā banka
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EK	Eiropas Komisija
EKII	Emisijas kvotu izsolišanas instruments
EKS	Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
FRONTEX	Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra
IeM	Iekšlietu ministrija
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IT	Informācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KF	Kohēzijas fonds
LAD	Lauku atbalsta dienests
LLU	Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LM	Labklājības ministrija
LSFP	Latvijas Sporta federāciju padome
MK	Ministru kabinets

NAP	Nacionālais attīstības plāns
NATO	Ziemeļatlantijas Līguma organizācija
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NILLTPFN	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana
NMP	Neatliekamā medicīniskā palīdzība
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija/ <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
PCI	Patēriņa cenu indekss
PPS	Pirktpējas paritātes standarts
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
RSU	Rīgas Stradiņu universitāte
SAIS	Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēma
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVA	Sociālās integrācijas valsts aģentūra
SURE	Pagaidu atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā/ <i>The temporary Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency</i>
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
UIN	Uzņēmumu ienākuma nodoklis
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
VAAD	Valsts augu aizsardzības dienests
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VBTAI	Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
VDEĀVK	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
VDI	Valsts darba inspekcija
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAC	Valsts sociālās aprūpes centrs
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
ZM	Zemkopības ministrija